

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

Accredited by NAAC 'A++' Grade

**CHOICE BASED CREDIT SYSTEM WITH
MULTIPLE ENTRY AND MULTIPLE EXIT OPTIONS IN THE
UNDERGRADUATE DEGREE PROGRAMMES**

(Regulations in accordance with National Education Policy
2020 to be implemented from Academic Year
2022-23 onwards)

समकक्षता

		जुना अभ्यासक्रम		नवा अभ्यासक्रम
सत्र क्र. Sem.	अभ्यास पत्रिका क्र. Paper No.	अभ्यासपत्रिकेचे नाव	अभ्यास पत्रिका क्र. Paper No.	अभ्यासपत्रिकेचे नाव
I	I	शब्दसंहिता	I	शब्दसंहिता
II	II	शब्दसंहिता	II	शब्दसंहिता
I	I	अक्षरबंध	I	अक्षरबंध
II	II	अक्षरबंध	II	अक्षरबंध

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

बी.ए.१/बी.कॉम.१ : B.A. I/B.Com I

अभ्यासक्रम : Syllabus

June 2022 onward

Board of Studies in Marathi

C. B. C. S. with M.E. & M. E. in accordance with N.E.P. - 2020

Generic Elective Core (GEC-1) : Marathi (Course - A)

अनुषंगिक निवड (GEC-1) : मराठी (अभ्यासपत्रिका - अ)

सत्र १ : Semester - I

पाठ्यपुस्तक - शब्दसंहिता

१. नापास मुलांची गोष्ट (निवडक लेख)

संपा. अरुण शेवते, ऋतुरंग प्रकाशन, मुंबई.

२. व्यक्तिमत्त्व विकास आणि भाषा

उद्दिष्टे :

१. विद्यार्थ्यांची मराठी भाषा आणि साहित्याविषयी अभिरूची विकसित करणे.
२. मराठी साहित्य परंपरा, लेखक, कवी यांचा परिचय करून देणे.
३. विद्यार्थ्यांमध्ये मातृभाषा, राष्ट्रीय एकात्मता आणि उच्च मानवी मूल्यांविषयी जाणीव निर्माण करणे.
४. विद्यार्थ्यांचा व्यक्तिमत्त्व विकास घडवून विविध परीक्षा आणि स्पर्धा परीक्षांची पूर्वतयारी करून घेणे.
५. निबंधलेखनाच्या माध्यमातून भाषा उपयोजनाची कौशल्ये विकसित करणे.

अ.क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	१) निवड - यशवंतराव चव्हाण २) वाटेवरच्या सावल्या - कुसुमाग्रज ३) पन्नास पैकी शून्य मार्कस् - शांताबाई शेळके	१५	१
विभाग २ Module II	४) शब्दांचे मोल - चंद्रशेखर धर्माधिकारी ५) संगमनेरचे दिवस - दया पवार व्यक्तिविशेष लेख : ६) संकल्प सिद्धीला नेणारा महापुरुष : डॉ. बापूजी साळुंखे - बळवंत देशमुख	१५	१
विभाग ३ Module III	● व्यक्तिमत्त्व संकल्पना ● व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी आवश्यक घटक ● व्यक्तिमत्त्व विकासात भाषेचे महत्त्व	१५	१
विभाग ४ Module IV	● भाषिक कौशल्ये(श्रवण, वाचन, भाषण आणि लेखन कौशल्ये) ● कार्यक्रमाचे संयोजन - स्वागत, प्रास्ताविक, परिचय, मनोगत, आभार, सूत्रसंचलन आणि कार्यक्रमाचे फलकलेखन	१५	१

संदर्भ ग्रंथसूची:

अ.क्र.	ग्रंथाचे नांव	लेखक / संपादक	प्रकाशन
१	बदलते मराठी साहित्य व संस्कृती	संपा. विलास रणसुभे	श्रमिक प्रतिष्ठान, कोल्हापूर
२	शिक्षण महर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे	संपा. सुरेश पाटील, तुकाराम पाटील	पारख प्रकाशन, बेळगांव
३	निळी पहाट	रा. ग. जाधव	सुरेश एजन्सी, पुणे
४	साहित्यसंवाद	वि. शं. चौधुले	प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
५	मराठी साहित्यातील स्पंदने	गो. म. कुलकर्णी	सुपर्ण प्रकाशन, पुणे
६	साहित्यातील विचारधारा	के. रं. शिरवाडकर	पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
७	चिंतनाच्या वाटा	निर्मलकुमार फडकुले	मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे
८	साहित्य समजून घेताना	दत्ता भगत	मीरा बुक्स अँड पब्लिकेशन, औरंगाबाद
९	साहित्य : मूल्य आणि मूल्यांकन	निशिकांत ठकार	सुविधा प्रकाशन, सोलापूर
१०	साहित्य, भाषा आणि समाज	मिलिंद बोकिल	मौज प्रकाशन, मुंबई
११	व्यावहारिक मराठी	ल.रा. नसिराबादकर	फडके प्रकाशन, कोल्हापूर
१२	भाषिक सर्जन आणि उपयोजन	राजन गवस, अरुण शिंदे, गोमटेश्वर पाटील	दर्या प्रकाशन, पुणे
१३	व्यावहारिक मराठी	स्नेहल तावरे	स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
१४	सूत्रसंचलन : एक प्रयत्नसाध्य कला	श्यामसुंदर मिरजकर	नागनालंदा प्रकाशन, इस्लामपूर

**प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप
Pattern of Question Paper**

एकूण गुण - ४० : Total Marks - 40

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	८ गुण
प्रश्न २	विभाग १ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	८ गुण
प्रश्न ३	विभाग २ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	८ गुण
प्रश्न ४	विभाग ३ वरील लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	८ गुण
प्रश्न ५	विभाग ४ वरील लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी दोन)	८ गुण

टीप : १) प्रश्न क्र. १ मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग १ व २ वरील असतील.

२) अंतर्गत मूल्यमापनासाठी १० गुणांसाठी प्रस्तुत अभ्यासपत्रिकानुषंगाने गृहपाठ असेल.

३) या सत्रात प्रत्येक विद्यार्थ्याने Skill Enhancement Course (SEC) पुढील लिंकवर जावून पूर्ण करणे बंधनकारक राहील.

https://drive.google.com/file/d/176Vwvx4SC2ONrt69XADruz12qnfBPI_o/view?usp=sharing

४) या सत्रात प्रत्येक विद्यार्थ्याने बहाही अकादमी, पाचगणी यांचा Value Based Course पूर्ण करणे बंधनकारक.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

बी.ए.१/बी.कॉम.१ : B.A. I/B.Com I

अभ्यासक्रम : Syllabus

June 2022 onward

Board of Studies in Marathi

C. B. C. S. with M.E. & M. E. in accordance with N.E.P. - 2020

Generic Elective Core (GEC-2) : Marathi (Course - B)

अनुषंगिक निवड (GEC-2) : मराठी (अभ्यासपत्रिका - ब)

सत्र २ : Semester - II

पाठ्यपुस्तक - शब्दसंहिता

अ.क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	१. संत नामदेव १) पतितपावन २) पंढरीस जावे २. अनंत फंदी १) जमाना आला उफराटा २) हे मुर्खा खूण तर्का ३. महात्मा फुले १) मानवांचा धर्म एक २) धीर ४. बालकवी १) फुलराणी २) अप्सरांचे गाणे	१५	१
विभाग २ Module II	५. विंदा करंदीकर १) माझ्या मना बन दगड २) झपताल ६. वाहरू सोनवणे १) गोधड २) चळवळ म्हणजे ७. प्रज्ञा दया पवार १) माणसासारखा माणूस असूनही २) आग आणि फुफाटा ८. एकनाथ पाटील १) शहर एक उदास पोकळी २) शोधयात्रा	१५	१
विभाग ३ Module III	● निबंधाचे स्वरूप, व्याप्ती ● निबंधाचे घटक ● निबंधाचे प्रकार ● निबंधाची वैशिष्ट्ये	१५	१
विभाग ४ Module IV	● निबंध लेखन (प्रात्यक्षिकासह वर्गात सराव करून घेणे)	१५	१

संदर्भ ग्रंथसूची :

अ.क्र.	ग्रंथाचे नांव	लेखक / संपादक	प्रकाशन
१	नामदेव गाथा	ह. श्री. शेणोलीकर	साहित्य अकदमी, नवी दिल्ली
२	अनंत फंदी यांच्या कविता व लावण्या	संपा. मधुकर मोंढे	पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
३	महात्मा फुले समग्र वाङ्मय	संपा. धनंजय कीर व इतर	महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई
४	समग्र बालकवी	संपा. नंदा आपटे	पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
५	संहिता	संपा. मंगेश पाडगावकर	कॉन्टिनेंटल प्रकाशन, पुणे
६	गोधड	वाहरु सोनवणे	रविराज प्रकाशन, पुणे
७	मी भिडवू पाहतेय समग्राशी डोळा	प्रज्ञा पवार	ग्रंथाली, मुंबई
८	खुंट्यांवर टांगलेली दुःखं	एकनाथ पाटील	पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
९	संत नामदेव	हे. वि. इनामदार	केसरी प्रकाशन, पुणे
१०	संत नामदेव : समाजशास्त्रीय अभ्यास	श्यामसुंदर मिरजकर	नागनालंदा प्रकाशन, पुणे
११	मराठी शाहिरी वाङ्मयाचे स्वरूप	चंद्रकांत व्यवहारे	विश्वभारती प्रकाशन, नागपूर
१२	मराठी साहित्य प्रेरणा व स्वरूप	संपा. गो. मा. पवार, म.द. हातकणंगलेकर	पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
१३	साहित्य अध्यापन व प्रकार	संपा. श्री. पु. भागवत व इतर	पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
१४	मराठी कविता आणि आधुनिकता	यशवंत मनोहर	सुगावा प्रकाशन, पुणे
१५	आदिवासी साहित्य आणि संस्कृती	भुजंग मेश्राम	लोकवाङ्मय गृह, मुंबई
१६	आदिवार्ता (वाहरु सोनवणे विशेषांक)	संपा. दिपककुमार वळवी, उमाकांत वळवी	शिवकमल प्रकाशन, कोल्हापूर
१७	वाहरु सोनवणे : व्यक्तीपासून समष्टीपर्यंतचा सम्यक प्रवास	संपा. प्रशांत नागावकर	सम्यक विद्रोही प्रबोधन प्रकाशन, कोल्हापूर
१८	वर्तमान पिढीचे संदर्भ	संपा. चंद्रकांत पोतदार	द.म.सा.प्रकाशन, कोल्हापूर
१९	काव्याची भूषणे	म.वा. धोंड	पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
२०	मराठी कवितेच्या नव्या दिशा	महेंद्र भवरे	लोकवाङ्मय गृह, मुंबई
२१	आदिवासी साहित्य	अमर कांबळे	निर्मिती प्रकाशन, कोल्हापूर
२२	मराठी निबंध	रा. ग. जाधव	कॉन्टिनेंटल प्रकाशन, पुणे
२३	मराठी निबंध : उद्गम आणि विकास	गिरीश मोरे	स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद

प्रश्नपत्रिका स्वरूप

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ४० : Total Marks - 40

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	८ गुण
प्रश्न २	विभाग १ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	८ गुण
प्रश्न ३	विभाग २ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	८ गुण
प्रश्न ४	विभाग ३ वरील लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	८ गुण
प्रश्न ५	विभाग ४ वरील निबंधलेखन (चार पैकी एक)	८ गुण

टीप : १) प्रश्न क्र. १ मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग १ व २ वरील असतील.

२) अंतर्गत मूल्यमापनासाठी १० गुणांसाठी प्रस्तुत अभ्यासपत्रिकानुषंगाने घटक चाचणी असेल.

३)) या सत्रात प्रत्येक विद्यार्थ्याने Skill Enhancement Course (SEC) पुढील लिंकवर जावून पूर्ण करणे बंधनकारक राहील.

https://drive.google.com/file/d/176Vwvx4SC2ONrt69XADruz12qnfBPI_o/view?usp=sharing

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

बी.ए.१ : B.A. I

अभ्यासक्रम : Syllabus

June 2022 onward

Board of Studies in Marathi

C. B. C. S. with M.E. & M. E. in accordance with N.E.P. - 2020

Discipline Specific Core (DSC-A1) : Marathi (Course - I)

विद्याशास्त्रीय विशेष गाभा (DSC-A1) : मराठी (अभ्यासपत्रिका - १)

सत्र १ : Semester - I

पाठ्यपुस्तक - अक्षरबंध

१. कथा - निवडक भास्कर चंदनशिव - लाल चिखल (निवडक कथा)

संपा. इंद्रजित भालेराव, लोकवाङ्मय गृह, मंबई.

२. चित्रपट : आस्वाद प्रक्रिया

उद्दिष्टे :

१. विद्यार्थ्यांची मराठी भाषा आणि साहित्याविषयी अभिरुची विकसित करणे.
२. मराठी साहित्य परंपरा, लेखक, कवी यांचा परिचय करून देणे.
३. विद्यार्थ्यांमध्ये मातृभाषा, राष्ट्रीय एकात्मता आणि उच्च मानवी मूल्यांविषयी जाणीव निर्माण करणे.
४. विद्यार्थ्यांचा व्यक्तिमत्त्व विकास घडवून विविध परीक्षा आणि स्पर्धा परीक्षांची पूर्वतयारी करून घेणे.
५. चित्रपट आणि प्रसारमाध्यमे यांच्या लेखन आणि उपयोजनाच्या आकलनाचा अवकाश वाढविणे.

अ.क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	कथा - निवडक भास्कर चंदनशिव उमाळं जांभळढव्ह तडा	१५	१
विभाग २ Module II	वासना लाल चिखल पाणी	१५	१
विभाग ३ Module III	चित्रपट म्हणजे काय? चित्रपट : एक दृक् श्राव्य माध्यम चित्रपट : माध्यमांतर दिग्दर्शकाचा दृष्टिकोन छायाचित्रण	१५	१
विभाग ४	चित्रपटाची कथा - पटकथा - संवाद	१५	१

Module IV	चित्रपटाचे संगीत - गीत अभिनय ध्वनी - प्रकाशयोजना - वेशभुषा संकलन - संपादन चित्रपटाचा आस्वाद		
-----------	---	--	--

संदर्भ ग्रंथसूची :

अ.क्र.	ग्रंथाचे नांव	लेखक / संपादक	प्रकाशन
१	मराठी कथा : रूप आणि परिसर	म. द. हातकणंगलेकर	सुपर्ण प्रकाशन, पुणे
२	भास्कर चंदनशिव यांची कथा आणि स्वरूप	सुनील चंदनशिवे	शब्दाली प्रकाशन, पुणे
३	कथाकार भास्कर चंदनशिव	मथू सावंत	सुविधा प्रकाशन, सोलापूर
४	मराठी साहित्य : आकलन आणि आस्वाद	विश्वनाथ शिंदे	शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर
५	माती आणि नाती	भास्कर चंदनशिव	निर्मल प्रकाशन, नांदेड
६	ग्रामीण साहित्य आणि संस्कृती	मोहन पाटील	स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद
७	शूटिंग	श्री. दा. पानवलकर	मौज प्रकाशन, मुंबई
८	सय	सई परांजपे	पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
९	लमाण	डॉ. श्रीराम लागू	पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
१०	सामना (चित्रपटाची पटकथा)	विजय तेंडूलकर	नीलकंठ प्रकाशन, पुणे
११	चौकटीबाहेरचा सिनेमा	गणेश मतकरी	पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
१२	चलतचित्र	अरुण खोपकर	राजहंस प्रकाशन, पुणे
१३	अभिनयाचे प्राथमिक सहा पाठ	सदाशिव अमरापूरकर, विनायक दातेगावकर	लोकवाडमयगृह प्रकाशन, मुंबई.

प्रश्नपत्रिका स्वरूप

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ४० : Total Marks - 40

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	८ गुण
प्रश्न २	विभाग १ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	८ गुण
प्रश्न ३	विभाग २ वरील अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	८ गुण
प्रश्न ४	विभाग ३ वरील लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	८ गुण
प्रश्न ५	विभाग ४ वरील लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी दोन)	८ गुण

टीप : १) प्रश्न क्र. १ मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग १ व २ वरील असतील.

२) अंतर्गत मूल्यमापनासाठी १० गुणांसाठी प्रस्तुत अभ्यासपत्रिकानुषंगाने गृहपाठ असेल.

३) या सत्रात प्रत्येक विद्यार्थ्याने Skill Enhancement Course (SEC) पुढील लिंकवर जावून पूर्ण करणे बंधनकारक राहील.

https://drive.google.com/file/d/176Vwvx4SC2ONrt69XADruz12qnfBPI_o/view?usp=sharing

४) या सत्रात प्रत्येक विद्यार्थ्याने बहाही अकादमी, पाचगणी यांचा Value Based Course पूर्ण करणे बंधनकारक.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

बी.ए.१ : B.A. I

अभ्यासक्रम : Syllabus

June 2022 onward

Board of Studies in Marathi

C. B. C. S. with M.E. & M. E. in accordance with N.E.P. - 2020

Discipline Specific Core (DSC-A13) : Marathi (Course - II)

विद्याशास्त्रीय विशेष गाभा (DSC-A13) : मराठी (अभ्यासपत्रिका - २)

सत्र २ : Semester - II

पाठ्यपुस्तक - अक्षरबंध

१. कविता : ... बाकी सर्व ठीक आहे - लोकनाथ यशवंत (निवडक कविता)

प्रकाशक - समुद्र पब्लिकेशन, नागपूर

२. वृत्तपत्रीय व स्पर्धा परीक्षेसाठी लेखन

अ.क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	...बाकी सर्व ठीक आहे - लोकनाथ यशवंत (निवडक कविता) १) जीवाचा आटापिटा २) मुख्यप्रवाह ३) एका वृक्षाची गोष्ट ४) राग ५) जीवन सुंदर आहे ६) भविष्य ७) तडजोड ८) पर्सनल मुलाखत	१५	१
विभाग २ Module II	९) गौडबंगाल १०) पर्यावरण ११) सोन्याचा दात १२) मांजर १३) स्पर्श १४) युद्ध असे सुरू होते १५) जन्म आईचा १६) शेतमजूर	१५	१
विभाग ३ Module III	वृत्तपत्रीय लेखन • बातमी • अग्रलेख • वाचकांचा पत्रव्यवहार • नाटक/चित्रपट परीक्षण	१५	१

विभाग ४ Module IV	उपयोजित व स्पर्धा परीक्षेसाठी लेखन अ) पत्रलेखन : पत्रलेखनाचे स्वरूप व प्रकार, पत्रलेखनाचे बदलते स्वरूप - ई. पत्रव्यवहार, प्रात्यक्षिकासह पत्रलेखन ब) आकलन : ● आकलनाचे स्वरूप ● उतान्याचे आकलन ● कवितेचे आकलन ● प्रात्यक्षिकासह उतारा व कवितेवरील आकलन	१५	१
-------------------------	---	----	---

संदर्भ ग्रंथसूची :

अ.क्र.	ग्रंथाचे नांव	लेखक/संपादक	प्रकाशन
१	दलित साहित्याची वैचारिक पार्श्वभूमी	जनार्दन वाघमारे	स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद
२	दलित साहित्य : एक अभ्यास	संपा. अर्जुन डांगळे	सुगावा प्रकाशन, पुणे
३	दलित कवितेचे नवे प्रवाह	महेंद्र भवरे	शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर
४	दलित कविता व दलित साहित्याचे सौंदर्यशास्त्र	म. सु. पाटील	पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
५	बदलते मराठी साहित्य व संस्कृती	संपा. विलास रणसुभे	श्रमिक प्रतिष्ठान, कोल्हापूर
६	साहित्य, भाषा आणि समाज	मिलिंद बोकिल	मौज प्रकाशन, मुंबई
७	मराठी कविता : आकलन आणि आस्वाद	नागनाथ कोत्तापल्ले	स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद
८	आंबेडकरी साहित्य : स्थिती आणि स्थित्यंतरे	भगवान ठाकूर	आकांक्षा प्रकाशन, पुणे
९	सदाचार अर्थात नैतिक मूल्यांचे शिक्षण	संपा. रघुनाथ केंगार, दादासाहेब यादव	क्रांतिबा प्रकाशन, कराड
१०	व्यावहारिक मराठी	संपा. सयाजीराजे मोकाशी, रंजना नेमाडे	नागनालंदा प्रकाशन, इस्लामपूर
११	भाषिक सर्जन व उपयोजन	राजन गवस, अरूण शिंदे, गोमटेश्वर पाटील	दर्या प्रकाशन, पुणे
१२	व्यावहारिक मराठी	स्नेहल तावरे	स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
१३	प्रबोधनाची निवडक पत्रे	डॉ. श्यामसुंदर मिरजकर	नागनालंदा प्रकाशन, इस्लामपूर

प्रश्नपत्रिका स्वरूप

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ४० : Total Marks - 40

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	८ गुण
प्रश्न २	विभाग १ वरील दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	८ गुण
प्रश्न ३	विभाग २ वरील दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)	८ गुण
प्रश्न ४	विभाग ३ वरील लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	८ गुण
प्रश्न ५	विभाग ४ वरील लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी दोन)	८ गुण

टीप : १) प्रश्न क्र. १ मधील वस्तुनिष्ठ प्रश्न विभाग १ व २ वरील असतील.

२) अंतर्गत मूल्यमापनासाठी १० गुणांसाठी प्रस्तुत अभ्यासपत्रिकानुषंगाने घटक चाचणी असेल.

३) या सत्रात प्रत्येक विद्यार्थ्याने Skill Enhancement Course (SEC) पुढील लिंकवर जावून पूर्ण करणे बंधनकारक राहील.

https://drive.google.com/file/d/176Vwvx4SC2ONrt69XADruzI2qnfBPI_o/view?usp=sharing